

Bjarni Benediktsson, prentað efni

Bjarni Benediktsson – Skrá um rit háskólakennara – Dagrenning – Skólablaðið

Einungis forsíður ritanna eru sýndar hér en þau má sjá á vef
Landsbókasafn Íslands – Háskólabókasafns, timarit.is

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

bjarnibenediktsson.is

Einkaskjalasafn nr. 360
Fjölskyldan
Askja 6-2

©Borgarskjalasafn Reykjavíkur

DAGRENSUNG

1. árgangur

Reykjavík, 20. desember 1924

5. tölublað

» Jólahuggleiðing «

eftir Bjarna Jónsson, Dómkirkjuprest.

ELDSVOÐI

er fljótur að skerða bústofn yðar, en hafið þér
efni á að verða fyrir eignatjóni?

Undirritaður hefir eingöngu umboð fyrir
fyrsta flokks, ábyggileg vátryggingarfélög.

CARL D. TULINI

Eimskip nr. 29. — Símnafni: Carlos.

Sími 1308

þrettán -- rúll -- átta.

Íslensk flögg

1. árgangur

Reykjavík, 1. desember 1924

4. tölublað

Fullveldisblað

Utanríkismál Íslendinga!

Íslenzk flögg.

Ef gamli fáninn er orðinn slitinn, þá
munið að allar stærðir fást hjer

Egill Jacobsen.

Sængurfatnaður.

Fjölbreytt úrval af SFENGURDÚK, LÉREFTUM og BOLD-
ANGI. Ennfremur FIDUR og DÚNN hvergi ódýrari.
RÚMSTFEDI og BEDDAR nýkomnir.

VÖRUHÚSIÐ.

DAGREYNINGE

1. árgangur

Reykjavík, 20. október 1924

3. tölublað

Allir, sem þurfa að nota

KOL og SALT

ættu sjálfssín vegna að fá tilboð hjá okkur, áður en þeir festa kaup.

Útvegum allar tegundir af KOLUM og SALTI og seljum
ætíð með sanngjörnu verði, sökum þess að við höfum
bestu bein sambönd, bæði um útvegun á kolum, salti og
skipakosti.

H. BENEDIKTSSON & CO.

SÍMI: 8 (þrjár línum)

SÍMNEFNI: „SALTIMPORT“

BERNH. PETERSEN

SÍMI: 598 og 900

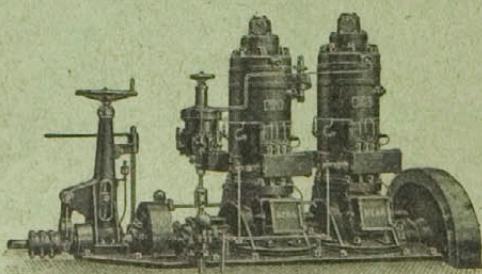
SÍMNEFNI: „SALTIMPORT“

Mótorinn „Hera“

er tvíengismótör, búinn til af hlutafélaginu „Hera“ í Kaupmannahöfn.

Eg undirritaður hefi nú fí þessum mánuði komið í verksmiðjuna og kynt mér þar byggingu og gang mótorsins, og leist mér hann í alla staði vel. — Það sem þessi mótor hefir fram yfir margra aðra móta er það, að hann er sérlega sterkega byggður og endingargöður. Hann brukar enga vatnsinsprautingu, er spar á óliu, heldar sér heitum í hægum gangi. — Mótorinn hefir ágætt undirstöðustykki (botnskál) þannig að bæði mótorinn og skiftibúkkinn eru á því. — Þeir sem ætla að kaupa sér góða mótorvél ættu að leita upplýsinga um „Hera“-mótorinn, sem fást hjá undirrituðum umboðsmanni verksmiðjunar.

Reykjavík, 14. október 1924.

Magnús Guðmundsson

Sími 76. skipasmiður. Sími 1076.

HREINAR LÍNUR

1. árgangur

Reykjavík, 8. september 1924

2. tölublað

Hreinar línur.

Fyrsti desember 1918 var hinn margþráði frelsisdagur íslenzku þjóðarinnar, þegar hún gat lokt sprengt af sjer þau. sáru höft, er erlend ríki höfðu haldið henni í um aldir.

Það var því ekki að undra, þótt menn biði fullir eftirvæntingar eftir að sjá þær stefnur, sem fram kæmi í stjórnálalífinu íslenzka, því að eitt voru menn ásáttir um:

Gömlu flokkarnir mundu falla úr sögunni, og nýir koma í þeirra stað, þar eð nú væri aðalþrætueplið — Danmörk — fallið úr sögunni.

En eftirvæntingin varð brátt að vonbrigðum. Því að það kom brátt í ljós, að mennirnir voru og verða hinir sömu. Þeir menn, sem árum saman höfðu dyggilega þjónað „móðurlandinu,“ hafa ekki gleymt því enn, og ekki er lengra síðan, en á síðasta Alþingi, að þessir „synir“ gripu tækifærið og reyndu að hindra það, að íslenzk vátryggingarfélög fengi að njóta sömu réttinda hér á Íslandi, sem útlend. Er þetta nefnt hér til dæmis.

Nú á að heita, að flokkar með hreinum línum skipi þingið, en fjærri fer því, og vil eg málí mínu til sönnunar ýta lítilsháttar við þeim öllum.

Fyrst skal frægan telja, „Tímaflokkinn“, sem í æsku hnuplaði framsóknarnafninu, og var hann þar heppinn, því að það eitt bendir í þá átt hjá þeim flokinum.

Flokkur þessi hefir meira snúiðt um menn en málezni, og þá fyrst og fremst um uppfundningarmann „stefnunnar,“ bolsann frá Hriflu.

Er verzlunarstefna flokksins sú, að stofnsetja verzlunarfélög á meðal bænda, fléttuð saman með órjúfanlegum samábyrgðum, sem óþarfð er að sanna að er stórhættulegt hverjum þeim félagi eða félagi, sem eitthvað má sín efnalega, en vitanlega til stórhagnaðar öllum þeim, sem netin ríða og draga í land, full af þessari veiði, og að útvega þessum fyrirtækjum ranglátt skattfrelsi til að standast samkeppnina.

Þá var stofnaður Íhaldsflokkur, og í honum eru flestir þeir þingmenn, sem fram á þann dag

skipuðu Heimastjórnar- og „Langsum“-flokkinn.

En þar er líka hver höndin upp á móti annari. Er nóg að nefna aðalmálið, verzlunina, því til sönnunar.

Vill nokkur hluti flokksins **hreina, frjálsa verzlun**, en nokkur hluti vill hana hálf-frjálsa, sem er sama og ófrjáls, með talsverðu Tímabragði. Í fjármálum vill flokkur þessi spara, en er á því sviði svo öfgakenndur, að óhæft er. Með þessar „hreinu línur“ sigldi þessi flokkur út í lífið.

Þá er að nefna „Þversum,“ sem í ýmsu virðist eiga sammerkt stefnu þessa blaðs, þótt línur flokksins séu engan veginn hreinar á mörgum sviðum, og nokkuð á reiki.

Ætla mætti að „Alþýðuflokkurinn“ á þingi væri óskiftur, þar sem hann skipar — ein persóna — en mikill má sá maður vera, ef hann á að geta fullnægt bæði hægfara jafnaðarmönnum og verkamönnum annars vegar og hins vegar byltingamönnum þeim, er hæst láta í „Alþýðublaðinu“ og vilja kveikja ófrið sér til frama og hvetja menn daglega til uppreisnar, styðja Landsverzlunina og vilja láta hana reka erindi bændum fjandsamlegasta flokks veraldarinnar, bolshevikka. En vonandi hefir floknum tekist vel valið á sliku ofurmenni, er á að sameina svo ólíka hluti.

Flestir menn, sem nú koma við stjórnál landsins, eru of „veikir fyrir“ til þess að geta myndad með sér flokka með hreinum línum, en það er hlutskifti vort ungu mannanna, og það er einmitt tilgangur þessa blaðs.

Stefna sú, sem markar blaðið, er engan veginn gripin úr lausu lefti, heldur eru eftir gagnrýningu á gömlu stefnunum, teknir þeir þættir, sem beztir eru taldir, og má enginn ungur maður leiða þetta blað hjá sér — þetta blað sem er útgefíð af ungum mönnum, og ætlað að safna þeim sem sammála eru undir sitt merki, til að vinna að þeirri þjóðreisn, sem á að koma einmitt frá æskulýðnum, og kemur þaðan.

Vér ungu mennirnir, sem eignum að taka stjórnartauma landsins í vorar hendur smátt og smátt, þegar timar líða, verðum að undirbúa oss undir það, svo að stjórnin verði örugg og tökin föst.

Bolli Þórgeirsson.

DIGRESSIVE

1. árgangur

Reykjavík, 1. ágúst 1924

1. tölublað

„Varðar mest til allra orða
að undirstaðan sé réttlig fundin.“

LILJA.

Vér munum leiða hjá oss einstaka menn, meðan auðið verður, en geta þó þess, sem vel er gert, svo og hins, ef menn verða frægir að endemum. En vér munum telja oss skylt að ræða málefni öll með rökum og telja oss ekkert óviðkomandi, sem varðar þessa þjóð og ævikjör hennar. Þó munum vér einkum láta oss umhugað um það, sem nú skal sagt verða:

I. *Sjálfstæði þjóðarinnar.* Vér viljum varðveita það sjálfstæði, sem fengið er útávið, og auka það með viturlegri framkvæmd á sambandslögunum og neyta þess með djörfung og stilling í viðskiftum vorum við aðrar þjóðir. Vér viljum efla framkvæmdarvaldið í landinu sjálfa og styrkja þar með eining ríkisins og auka sæmd þess og tiltíð utan lands og innan, er þau dæmi hverfa úr sögunni, að hér verði eigi halddið uppi lands lögum og rétti. Sjálfstæði ríkisins viljum vér styðja með hagsýni og sparssemi í rekstri þjóðarbúsins, en einkum með því að verja fé ríkissjóðs vel.

II. Atvinnuvegir. Vér viljum styðja sem bezt atvinnuvegi þjóðarinnar og þá helzt með því að víta það í blaði voru, ef stjórн og þing og bankar tregðast við sjálfsögð fjárfamlög eða greiða, sem brýna nauðsyn ber til, t. d. til þess, að hin dýru áveitufyrirtæki verði að liði, eða fiskveiðar nýtist til hlitar, til þess ennfremur að greiða fyrir verzluun landsmanna í öðrum löndum með því að hafa sendimenn, þar sem þörf er á. Vér viljum og auka innlendan smáiðnað, svo sem ullarvinnu, veiðarfæragerð o. fl. o. fl., með það fyrir augum, að vér megin lifa sem mest við eigin efni og þurfið því minna að kaupa frá öðrum þjóðum. Enda viljum vér hvetja menn til þess sem mest í blaði voru. Þá viljum vér og styðja að því, að aukinn verði innlendir skipastóll, svo að vér sém oss þar sjálfum nógir. Mun blað vort og hvetja landsmenn til þess að láta vor eigin skip sitja fyrir flutningi þeirra. Höfum vér Íslendingar að sönnu dýra reynslu þess, að satt er máltaðki Færeyinga, að „bundinn er bátlaus maður“, og ætti sú reynsla að kenna oss það til fullnustu, að oss ber að spryrja að stefnuhag en eigi stundar tjóni. — Þá

munum vér og leggja mikla rækt við verzlunar-
málin. Teljum vér þar mestu varða, að verzlun
sé frjáls og að samkeppni sé vörður þeirra, er
kaupa vörur sínar og selja kaupmönnum, hvort
sem þeir eru einhöfðaðir eða marghöfðaðir. Frá
þessu viljum vér eigi víkja, nema eðlilegri við-
oas ‘*սաղի առնելոցըրգաց խ քաշութ է՛ս տրամիկ*’
sem ófriði eða hringum. Vér viljum engan mun
gera þess, hvort verzlun er eign einstakra manna
eða félaga, en teljum hins vegar óheppilegt, að
misrétti eigi sér stað í töku opinberra gjalda, svo
að sumar verzlanir verði verr viðkomnar sam-
keppni en aðrar. Vér teljum höfuðatriði, hvort
verzlun er landsmönnum hagstæð eða ekki. Mund-
um vér kjósa, að eigi yrði svo framvegis sem oft
hingað til, að verzlunarvenjan sé sú að kaupa
dýrt erlendis og selja dýrara, þegar heim-
kemur, hvað sem líður viðskiftavinunum.

Rétt þykir að geta þess, úr því að svo titratt eru um samvinnufélögini, að vér erum þeim á engan hátt andvígir, en teljum þó samtaka ábyrgð hættulega og skattfrelsi þeirra valda misrétti.

III. Tunga, þjóðerni og einstaklingsfrelsi. Vér viljum snúast öndverðir gegn þeim, er raska vilja tungu vorri og þjóðerni. Og þar sem vér vitum, að einstaklingsfrelið og sjálfstæði hvers manns, karls og konu, er höfuðeinkenni vort og á djúpar rætur í skapferði voru, þá viljum vér og varðveisita það, svá fremi, að eigi brjóti landslög né rétt né alment velsæmi, né risi upp gegn ríkisvaldinu. Viljum vér efla það með hollum og fögrum íþróttum og nægri þekking til sjálfsbjargar og þjóðhjálpar.

IV. Veita viljum vér öllum landslýð þjóðlega og hallkvæma menntun og styrkja svo vel háskóla vorn, að hann megi sem fyrst verða prýði þjóðar vorrar og ávaxti einkum þá fjársjóðu, er snillingar fyrri alda hafa eftirlátið oss í arf.

Öll verða mál þessi rædd í blaði voru og munum vér halda svo fram stefnunni, sem nú var sagt, og í samræmi við hana í þeim málum, sem hér hafa eigi nefnd verið, en kunna að verða rædd hér.

Vér erum allir ungir menn og væntum því, að
menn fagni blaði voru með þeim hætti, sem þeir
fagna nýjum degi.

Reykjavík, 17. júlí 1924.

UTGEFENDURNIR.

DAGENS FÝRSLA

1. árgangur

Reykjavík, 1. ágúst 1924

1. tölublað

„Varðar mest til allra orða
að undirstaðan sé réttlig fundin.“

LILJA.

Vér munum leiða hjá oss einstaka menn, meðan auðið verður, en geta þó þess, sem vel er gert, svo og hins, ef menn verða frægir að endemum. En vér munum telja oss skyld að ræða málezni öll með rökum og telja oss ekkert óviðkomandi, sem varðar þessa þjóð og ævikjör hennar. Þó munum vér einkum láta oss umhugað um það, sem nú skal sagt verða:

I. Sjálfstæði þjóðarinnar. Vér viljum varðveita það sjálfstæði, sem fengið er útávið, og auka það með viturlegri framkvæmd á sambandslögunum og neyta þess með djörfung og stilling í viðskiftum vorum við aðrar þjóðir. Vér viljum efla framkvæmdarvaldið í landinu sjálfu og styrkja þar með eining ríkisins og auka sæmd þess og tiltrú utan lands og innan, er þau dæmi hverfa úr sögunni, að hér verði eigi halddið uppi lands lögum og rétti. Sjálfstæði ríkisins viljum vér styðja með hagsýni og sparsimi í rekstri þjóðarbúsins, en einkum með því að verja fé ríkissjóðs vel.

II. Atvinnuvegir. Vér viljum styðja sem best atvinnuvegi þjóðarinnar og þá helzt með því að víta það í blaði voru, ef stjórn og þing og bankar tregðast við sjálfsgöð fjárfamlög eða greiða, sem brýna nauðsyn ber til, t. d. til þess, að hin dýru áveitufyrirtaki verði að liði, eða fiskveiðar nýtist til hlítar, til þess enn fremur að greiða fyrir verzlun landsmanna í öðrum löndum með því að hafa sendimenn, þar sem þörf er á. Vér viljum og auka innlendan smáiðnað, svo sem ullarvinnu, veiðarfáraferð o. fl. o. fl., með það fyrir augum, að vér megim lífa sem mest við eigin efni og þurfið því minna að kaupa frá öðrum þjóðum. Enda viljum vér hvetja menn til þess sem mest í blaði voru. Þá viljum vér og styðja að því, að aukinn verði innlendir skipastóll, svo að vér sém oss þar sjálfum nógir. Mun blað vort og hvetja landsmenn til þess að láta vor eigin skip sitja fyrir flutningi þeirra. Höfum vér Íslendingar að sönnu dýra reynslu þess, að satt er málteki Færeyinga, að „bundinn er bálaus maður“, og ætti sú reynsla að kenna oss það til fullnustu, að oss ber að spyrja að stefnuhag en eigi stundar tjóni. — Þá

munum vér og leggja mikla rækt við verzlunar-málin. Teljum vér þar mestu varða, að verzlun sé frjáls og að samkeppni sé vörður þeirra, er kaupa vörur sínar og selja kaupmönnum, hvort sem þeir eru einhöfðaðir eða marghöfðaðir. Frá þessu viljum vér eigi víkja, nema eðlilegri við-oas ‘unlfso unnselunargárdiðað fá raskarlaðs skiftissem ófriði eða hringum. Vér viljum engan mun gera þess, hvort verzlun er eign einstakra manna eða félaga, en teljum hins vegar óheppilegt, að misrétti eigi sér stað í töku opinberra gjalda, svo að sumar verzlanir verði verr viðkomnar samkeppni en aðrar. Vér teljum höfuðatriði, hvort verzlun er landsmönnum hagstæð eða ekki. Mundum vér kjósa, að eigi yrði svo framvegis sem oft hingað til, að verzlunarvenjan sé sú að kaupa dýrt erlendis og selja dýra rara, þegar heim kemur, hvað sem liður viðskiftavinunum.

Rétt þykir að geta þess, úr því að svo tiðrætt er um samvinnufélög, að vér erum þeim á engan hátt andvígir, en teljum þó samtaka ábyrgð hættulega og skattfrelsi þeirra valda misrétti.

III. Tunga, þjóðerni og einstaklingsfrelsi. Vér viljum snúast öndverðir gegn þeim, er raska vilja tungu vorri og þjóðerni. Og þar sem vér vitum, að einstaklingsfrelsið og sjálfstæði hvers manns, karls og konu, er höfuðeinkenni vort og á djúpar rætur í skapferði voru, þá viljum vér og varðveita það, svá fremi, að eigi brjóti landslög né rétt né alment velsæmi, né rísi upp gegn ríkisvaldinu. Viljum vér efla það með hollum og fögrum íþróttum og nægri þekking til sjálfsbjargar og þjóðhjálpar.

IV. Veita viljum vér öllum landslýð þjóðlega og hallkvæma menntun og styrkja svo vel háskóla vorn, að hann megi sem fyrst verða prýði þjóðar vorrar og ávaxti einkum þá fjársjóðu, er snillingar fyrri alda hafa eftirlátið oss í arf.

Öll verða mál þessi rædd í blaði voru og munum vér halda svo fram stefnunni, sem nú var sagt, og í samræmi við hana í þeim málum, sem hér hafa eigi nefnd verið, en kunna að verða rædd hér.

Vér erum allir ungir menn og væntum því, að menn fagni blaði voru með þeim hætti, sem þeir fagna nýjum degi.

Reykjavík, 17. júlí 1924.

ÚTGEFENDURNIR.

Skólastúfid

Útgefendur: Nemendur Mentaskólans í Reykjavík

2. tbl.

14. mars 1931.

6. árg.

ÞJÓÐIN. - TRÚIN.

Hjá frændbjóð vorri, Norðmönnum, var i sumar sem leið hátið haldin til minningar um og til heiðurs við Ólaf hinn digra Haraldsson. Var kóngur sá einn hinn versti og grimmasti norrænna manna, þeirra, er sögur segja frá, og er þó ástæða til að halda, að sumt sje undan dregið i frásögnum um hann, sem bar ætti að standa. Má það heita ágætt dæmi um hið kristna hugarfar, að hann hefur jafnan verið sannheilagur talinn og dýrkadur sem goð í Noregi og viðar um Norðurlönd. - Væri jeg Norðmaður, fyndist mjer jeg standa í litilli þakkarskulð við fann "hinn digra manna" eins og Ólafur Sviakonungur (góður kóngur og heiðinn í skapi) kallaði hinn ágenga nafna sinn. - -

Að 69 árum liðnum, mun og verða haldin hátið hjer á Íslandi. Þá eru 1000 ár liðin síðan Hviti-Kristur leysti af hólmi Óðinn og Ási aðra. Mun þá mikið verða um dýrðir á landi voru. Mun þá verða heiðruð minning þess hins gramma Ólafs Tryggvasonar og annara þeirra, sem best gengu fram í því að gróðursetja hin annarlegu frækorn Kristni og Gyðingdóms á landi hjer. Og enn munu menn fagna yfir hinum sorglegu örlogum vorra fornhelgu, norrænu guða. Í blindni munu menn fagna sigrinum, sem unnin var að lögbergi árið 1000, þegar hið síðasta hæli norrænnar hugsunar var niðurbrotið. Sennilega mun þá íslenska þjóðin litið hugsa um það, hvar beri að leita frumorsakanna til margra alda kúgunnar. En þó skal ekki bess dyljast, að jeg fyrir mitt leyti vona, að íslendingar verði að því leyti skilningsbetri á sína eigin sögu og kunni þeim mun betur atburði til róta að rekja, að ekki verði hátið haldin til heiðurs við þá Ólafana, Pangbrand eða aðra slika, heldur minnist menn þá fremur

annara nafna með þakklæti, svo sem Úlfss Aurgoða, Ótryggs berserks, Hákonar Hlaðajarls og fleiri manna slikra. - En liklega er það of mikil bjartsýni hjá mjer. - -

Einn spakur maður, íslenskur, hefur tal að um, hversu hið hvita mannkyr væri gegnjóðskað orðið. Er það orð og að sönnu. -

Íslendingar eru engir eftirbátar annara hvitra þjóða í þessu efni. Júðum þakka þeir bókmentir sinar, - bókmentirnar, "fjöregg bjóðarinnar". Það er ekkert sjaldgæft að íslendingar þakki það hebreiskum áhrifum að sögur voru ritaoðar, Eddurnar geymdar - og rimur kveðnar. - Slik er þá frægð "söguþjóðarinnar".

Þegar tekið er tillit til þess, hversu einskorðuð öll mentun hefir verið við þarfir kirkjurðar og hvað hún hefir verið einvöld í þeim eftum í öllum löndum, þá má íslenska þjóðin hiðsa happy yfir því, hversu vel henni hefur tekist að beina anda sinum á snið við snörur hinnar alkurnu kristnu kúgunar, þannig að hjer urðu til bókmentir slikar sem íslendingasögurnar og rimurnar. En það er augljóst, hverju það er að þakka, því nefnil. að íslendingar urðu aldrei nógu kristnir til þess að láta fjöstrast andlega. Þess vegna tóku menn á ritold að rita sögur um heiðnar hetjur. Þess vegna rituðu menn ekki á hinu heilaga mál kirkjunnar, heldur á mál Óðins, heiðinni tungu. Og vist þurfti vit til þess.

Það er augljós sönnun á þessari staðhæfingu minni, að eftir því, sem kirkjunni óx fiskur um hrygg í landinu, dofnæði yfir hinu andlega lifi bjóðarinnar. Og loks sofnaði bjóðin svo að segja alveg í faðmi hinnar Kabólsku krikju, sofnaði - og dreymdi illa. - Þá var litið skrifð á Íslandi og litið kveðið annað en lofkvaði um Mariu og annað fólk hebreiskt. - En þó lifði ennþá í glæðunum, hin-

Skólablaðið

Útgefendur: Nemendur Mentaskólans í Reykjavík

1. tbl.

20. nóvember 1930

6. árg.

FORMÁLSORD.

Skólablaðið hefur nú göngu sina, á þessu ári, og er vonandi, að nemendur kappkosti að hafa það sem best úr garði gert. Blaðið er nú algjörlega í okkar höndum, svo að við ættum að finna til nokkurrar ábyrgðar gagnvart því.

Í fyrra var áhugi manna svo litill fyrir blaðinu, að tæpast birtist þar nokkur grein nema eftir ritstjórnina. Nær það vitianlega ekki nokkurri átt, því að ritstjórnin er frekar kosin til þess að sjá um útkomu þess, og annast prófarkalestur, en halda því algjörlega uppi að efni til.

Óskandi er að betur fari um þetta nú i vetun. Mjög er það og leiðinlegt, að nemendur skuli ekki allir sjá sóma sinn í að gjörast áskrifendur að blaðinu. Þess verður ekki krafist af öllum að rita í það, en hins hlýtur maður að krefjast af hverjum sönnum nemanda, að hann styrki blaðið með því að kaupa það. Þættur fjárhagur og blaðið verður fjölskrúðugra. Í fyrra voru það 6. bekkingar C, sem keyptu blaðið allra manna verst. Þá voru 10 menn í bekknum, en aðeins 3 keyptu blaðið. Heimturnar virðast ætla að verða illar hjá þessum bekk, lika í ár.

Tólf menn eru nú í bekknum, en aðeins 4 þeirra kaupa blaðið. Það er leiðinlegt með þessa stærðfræðishausa. Þei röðu allfrægir í fyrra, fyrir sunnuntárinum, að verða illar hjá þessum bekk, lika í ár.

Samheldni þeirra hefur þó ekki ^{þegar} að neinu gagni í skólanum. Þeir voru manna latastir og hirðulausastir um fjalagsmál skólans, enda hefur þeim sjálfsagt látið betur að draga út kvadratrót, en að fást við slikt.

Jeg vil vona, að 6. bekkingar C í ár, sem

ástæða er til að gjöra sjer betri vonir um, en fyrirrennara þeirra, láti samtök sín koma fram á heillavænlegri hátt, og verði ekki frægir af endemum einum.

Kaupið allir blaðið. Ritið í það, þið sem það getið. Gjörið þið það að þeim "sal, er fá rúmeð okkur alla". Það var tilgangurinn með því upphaflega.

Sölví Th. Blöndal.

-----x-----

NOKKUR ORÐ.

Því verður vart neitað, að flest af því, sem kent er í skóla þessum er bæði þarf og broskandi. Þó verður það að teljast alvarlegur galli á Mentaskólanum, eins og reyndar öllum öðrum skólum á landi voru, að öll kensla er einskorðuð við það, að troða í nemendur svo og svo miklum fróðleiksforða, eins og það eitt nægði til að gera þá að sannmentuðum mönnum.

Ef Mentaskólakennari, frá einhverju menn-
ingarlandi Evrópu, kæmi í skóla þennan, hygg jeg að hann myndi fljótt reka augun í, að nemendur kunna ekki mannsiði. Þegar t.d. kennarar koma inn í kenslustofu, í byrjun tima, bjóða þeir nemendum góðan dag, hneygja sig eða kinka kolli. Þótt ótrúlegt sje sýna nemendur yfirleitt ekki kennurum þá sjálf-sögðu kurteisi að svara kveðjum þeirra. Þeir grúfa sig ofan í glósur sínar eða rabba sam-

ja, burfa ekki allir nemendur að taka orð þessi til sín, því að eftir því, sem jeg hefi best sjeð, eru ávalt fáeinir menn í hverjum bekk, sem undanskilja má frá ásökunum þessum.

Það mætti leiða að því mörg rök, að nemendur yfirleitt kunna sig ekki. En þá kemur að því atriði, hvernig úr þessu verði bett. Þess

Skólablaðið

Útgefendur: Nemendur Mentaskólans í Reykjavík

1. tbl.

20. nóvember 1930

6. árg.

FORMÁLSORD.

Skólablaðið hefur nú göngu sina, á bessu ári, og er vonandi, að nemendur kappkosti að hafa það sem best úr garði gert. Blaðið er nú algjörlega í okkar höndum, svo að við ætum að finna til nokkurrar ábyrgðar gagnvart því.

Í fyrra var áhugi manna svo litill fyrir blaðinu, að tæpast birtist þar nokkur grein nema eftir ritstjórnina. Nær það vitanlega ekki nokkurri átt, því að ritstjórnin er frekar kosin til þess að sjá um útkomu þess, og annast prófarkalestur, en halda því algjörlega uppi að efni til.

Óskandi er að betur fari um þetta nú i vetur. Mjög er það og leiðinlegt, að nemendur skuli ekki allir sjá sóma sínn í að gjörast áskrifendur að blaðinu. Þess verður ekki krafist af öllum að rita í það, en hins hlýtur maður að krefjast af hverjum sönnum nemanda, að hann styrki blaðið með því að kaupa það. Þættur fjárhagur og blaðið verður fjölskrúðugra. Í fyrra voru það 6. bekkingar C, sem keyptu blaðið allra manna verst. Þá voru 10 menn í bekknunum, en aðeins 3 keyptu blaðið. Heimturnar virðast ætla að verða illar hjá þessum bekk, lika í ár.

Tólf menn eru nú í bekknunum, en aðeins 4 þeirra kaupa blaðið. Það er leiðinlegt með þessa stærðfræðishausa. Þeir voru manna latastir og hirðulausastir um fjalagsmál skólans, enda hefur þeim sjálf sagt látið betur að draga út kvadratrót, en að fást við slikt.

Jeg vil vona, að 6. bekkingar C í ár, sem

ástæða er til að gjöra sjer betri vonir um, en fyrirrennara þeirra, láti samtök sin koma fram á heillavænlegri hátt, og verði ekki frægir af endemum einum.

Kaupið allir blaðið. Ritið í það, þið sem það getið. Gjörið þið það að þeim "sal, er fái rúmað okkur alla". Það var tilgangurinn með því upphaflega.

Sölvi Th. Blöndal.

-----x-----

NOKKUR ORÐ.

Því verður vart neitað, að flest af því, sem kent er í skóla þessum er bæði þarf og þroskandi. Þó verður það að teljast alvarlegur galli á Mentaskólanum, eins og reyndar ðillum öðrum skólum á landi voru, að öll kensla er einskorðuð við það, að troða í nemendur svo og svo miklum fróðleiksforða, eins og það eitt nægði til að gera þá að sannmentuðum mönnum.

Ef Mentaskólakennari, frá einhverju menn- ingarlandi Evrópu, kæmi í skóla þennan, hygg jeg að hann myndi fljótt reka augun i, að nemendur kunna ekki mannasiði. Þegar t.d. kennarar koma inn í kenslustofu, í byrjun tima, bjóða þeir nemendum góðan dag, hneygja sig eða kinka kolli. Þótt ótrúlegt sje sýna nemendur yfirleitt ekki kennurum þá sjálf-sögðu kurteisi að svara kveðjum þeirra. Þeir grúfa sig ofan í glósur sínar eða rabba saman. Eins og gefur að skilja, þurfa ekki allir nemendur að taka orð þessi til sín, því að eftir því, sem jeg hefi best sjeð, eru ávalt fáeinir menn í hverjum bekk, sem undanskilja má frá ásökunum þessum.

Það mætti leiða að því mörg rök, að nemendur yfirleitt kunna sig ekki. En þá kemur að því atriði, hvernig úr þessu verði bætt. Þess

Skólaþóðið

Gefið út af nemendum Hins almenna Mentaskóla.

4. tbl.

Reykjavík 6. apríl 1929

4. árg.

MINNI FRAMTÍÐARINNAR +)

(Ræða Gunnars Pálssonar á árshátið Framtíðarinnar 12. febr. 1929).

Það fellur í minn hlut, að mæla nokkur orð fyrir minni gestgjafans hjer í kvöld, eða með öðrum orðum fyrir minni Framtíðarinnar. Þetta eiga ekki að verða nein skemtibróði og heldur engin sorgarljóð. Jeg ætla aðeins að minnast nokkrum orðum á Framtíðina, afstöðu hennar til skólans, starf hennar og tilgang.

Framtíðin á langa sögu, en ekki ætla jeg mjer að fara að rekja hana hjer í kvöld. Jeg vil aðeins geta þess, að Framtíðin er til orðin fyrir þörf eða jafnvel fyrir brýna nauðsyn. Fyrir löngu hafa nemendur fundið að þeim var ekki nóg að geta skriðið skamlaust eða skamlið gegnum skólann. Þeir heyrðu og skildu sannleikann, sem fólginn er í orðunum: andinn lifgar, en bókstafurinn deyðir. Þeir komu auga á hinum geysistóru gloppur, sem skólinn skildi eftir í þeim og fóru að leita að ráði til þess að bæta þær. Ráðið kom og Framtíðin var stofnuð.

Enginn maður, með óbrjálaða skynsemi, ef- ast um, að hjer i skóla lærum við feikilega margt gott og gagnlegt, sem okkur getur ætið að gagni orðið. Hjer lærum við tungumál margra helstu menningarkjóða heimsins og fáum bannig lykil að miklum og margvislegum fróðleik. Hjer lærum við sögu hinna eldri kynslóða, sem gerir okkur mögulegt, að færa okkur reynslu þeirra í nyt. - En öll þekkjum við söguna um veslings kálið, sem ekki er sopið fótt í ausuna sje það komið, og engum dylst því, að hefðum við ekkert annað til að spenna fyrir vagn gæfu okkar, en þann fróðleik, sem skólinn læt-

ur okkur í tje, þá kæmumst við ekki langt á gefubrautinni. Skólanum er þannig háttar, að hefðum við enga aðra andlega hressingu, en þá, sem hann veitir okkur, þá gætum við tæpast talist mentaðir menn þegar skólagöngunni er lokið. Kennrar skólans kappkosta að láta okkur lesa og læra það, sem reglugerð skólaans krefst, hvort sem það hefir góð áhrif á okkur eða ekki. Enginn skilji þó orð min svo, að jeg sje hjer að hallmæla kennurum, nei, það er síður en svo. Þetta er sú skylda, sem þeim er á herðar lögð þegar þeir taka við embættum sinum við skólann og henni verða þeir að hlýða. Hins vegar vil jeg ekki dylja þá skoðun mína, að jeg álit að ýmsir kennrar skólans ættu að reyna að gera okkur námið ljettara og skemtilegra og kenslustundirnar að hollari gróðrarskúrum, en þeir nú gera. - Því að það er áreiðanlegur sannleikur, að bóknámið án nokkurar tilbreytingar eða hressingar, eittrar andrúmsloftið í skólanum og stofnar sálum okkar í ótvíræðan voða. Þetta segi jeg eftir tveggja ára dvöl í þessum skóla og tveggja ára dvöl í öðrum skóla með sama fyrirkomulagi, svo að vart mun hægt að segja að hjer dæmi blindur maður um lit. Æn þetta hafa löggjafarnir á sinum tíma ekki sjóð og því er skólinn nú eins og hann er.

Úr þessum ókostum skólans á fjelag það, sem við erum gestir hjá í kvöld, að bæta, að svo miklu leyti, sem það er mögulegt. Tilgangur fjelagsins er sá, að æfa nemendur í mælstu-list, gefa þeim tækifæri til að setja fram skoðanir sinar rökstuddar og kynna þeim þau mál, sem eru á dagskrá með þjóðinni í það og það sinnið eða með öðrum orðum, að broska þá á þeim svíðum, sem skólinn veitir þeim enga hjálp. Þetta er fagur og göfugur tilgangur, en svo virðist samt, sem ekki sje öllum ljóst hversu nauðsynlegur þessi fjelagsskapur er skólanum og nemendum hans yfirleitt. Þeir einu,

+) Skv. áskorun birti jeg þessa grein hjer.
G.P.

S K Ó L A B L A Đ

4. tbl.

Reykjavíkur almenna Mentaskóla 17. apríl 1926

1. árg.

OKRIÐ Á SKÓLABÓKUNUM.

A hverju hausti þegar skólinn kemur saman, hljóta allir nemendur að útvega sjer nauðsynlegar kenslubækur. Sumir beirra komast að góðum kaupum á gömlum bókum, en beir eru víst fleiri, sem verða að flýja á náðir kaupmannsins og kaupa bækurnar dýru verði. Það er alkunna, að bækur eru fremur dýr vara, og líka það, að skólapiltar hafa venjulega lítið fje til umráða. Það er nú hreint ekki lítil upphæð, sem beir verða að verja til bókakaupa, og mun hún varla vera undir 50 krónum að meðaltali á ári hverju. En það er hart fyrir fátæka skólapilta að burfa að borga að minsta kosti 1/4 hluta verðs of mikið fyrir hverja íslenska bók og mikið meira fyrir útlendar bækur, í vasa auðugs kaupmanns. Til dæmis má nefna að bók, sem í fyrra mun hafa kostað 1 sh. með útsöluverði í Englandi kostar hjer á sama tíma 3,20 kr. Það sjá allir að betta er okur og það gífurlegt okur að taka þannig 3 peninga fyrir 1. Petta er aðeins eitt dæmi tekið af handa hófi. Þó má varla láta hjá líða að minnast á hámark okursins, hina svívirðilegu einkunabóka sölu undanfarinna ára. Svo sem kunnugt er hefir Bókaverslun Ísafoldar seit 2 samanheft pappaspjöld, sem í mesta lagi eru 10 aura virði á 60 aura i hefur Bræðrasjóður að vísu fengið nekkurn ágóðahlut, en það er ekki nóg, hann á að fá allan ágóða af þeim.

Það ætti að vera tími til kominn til þess að komast hjá okri allra skólabóka. Bóksöllum ætti ekki lengur að gefast tækifæri til að sjúga peninga út úr nemendum skólans. Skólinn ætti

sjálfur að panta bækur sínar og þannig útvega ódýrari bækur. Gera má ráð fyrir að eitthvað þurfi að leggja á bækurnar, en þó ekki svo mikið, að það nálgist núverandi búðarverð. Í fyrsta lagi þyrfi að hafa dálítinn varasjóð til að bæta með vanhöld, skemdir o.s.frv. og í öðru lagi mætti með litlum álögum stofna til sjóðs er síðar væri varið til útgáfu kenslubóka. Á þann hátt myndi skólinn eignast útgáfurjett kenslubókanna er fram liðu stundir.

Nemendur ættu að bregða við og fá kennara í lið með sjer til að sjá um bókakaup þegar á næsta ári.

H. B.

NIHIL EST AB OMNI PARTE BEATUM.

(Í engu er fullsælu að finna).

Pessi orð standa í einu af kvæðum Horatiusar, eru þau að mínum dómi vel og viturlega mælt, eins og margt, er hann segir.

Mönnum hættir alment við að fara út í öfgar, er þeir dæma um hlutina. Þeir segja, að eitt sje afar-gott, annað afar-ilt. Þeir segja, að einn sje afar-hamingjusamur, annar afar-óhamingjusamur. - Pessi skoðun manna er að mínu áliti röng. Reynslan sýnir, að naumast nokkur jarðnesk gæði eru gallalaus eða ~~þekkt~~ veita fullsælu. Auðurinn er t.d. eitt af því, sem menn freyta mjög kappblaup um, og hann kalla menn gæði. Að mínum dómi er hann ýmist gæði eða böл, eftir því, í hvers höndum hann er. Óbokkinn notar hann sem svipu á aðra menn, en um leið verður hann honum sjálfum til tjóns og óhamingju. Nirfillinn

S K Ó L A B L A Đ

3. tbl

Reykjavíkur almenna Mentaskóla 27. febr. 1926.

1. árg.

EF ÞÚ ERT HLJÓÐUR ÁHORFANDI.-

Ef þú ert hljóður áhorfandi í lífsins mikla leik
Og brúin þín til annara er brothætt og veik,
Pá muntu verða að leita í grámosanum gulls,
Og síst munu allir strengirnir stiltir til fulla.

Því ótalmargt er geymt og falið inst í þinni sál,
Sem aðrir megna að knýja fram og gefa líf og mál,
Svo margt, er virðist gátur, þú ráðnar rúnir sjer.
- Í lífsins djúpa mar þú lítur mynd af sjálfum þjer.

Einar M. Jónsson.

S K I P B R O T S M A Đ U R.

Feigðarbokan fylgir mjer.
Fley mitt er í kafi.
Skipbrotsmaður einn jeg er
Úti í reginhafi.

Stormur æsir ólma gjálp,
Öldur hátt sig reisa.
Engin mannleg megnar hjálp
Mig úr þraut að leysa.

Svifljett er mín særða önd
Sjór þótt lík mitt taki.
- Eg veit fögur undralönd
Ýst að skýjabaki.

Pessu lífi lýk jeg þá
Laus frá jarðlifs-þrautum.
Himininn jeg allan á
Með ystu vetrarbrautum.

Einar M. Jónsson.

SPÍRITISTAR OG DULRÆNAR ÞJÓÐSÖGUR.

Þær þjóðsögur, sem um er að ræða í
sínu sambandi, eru huldufólkssögur,
draugasögur, galdrasögur, draumar, dul-
nir og dulheyrnir.

Óhætt mun að fullyrða, að fæstir
spíritistar leggi mikið upp úr huldu-
fólkssögunum. Þeirra meginregla er sú,
að taka ekkert gilt, fyr en þeir telja
fengnar sannanir fyrir því, eða líkur
svo sterkar, að þær jafngildi sönnunum

Fæstir spíritistar munu líta svo á,
að slíkar sannanir fyrir tilveru
huldufólks sjeu til; samt eru þeir
spíritistar til, sem trúa því, að
einhverjar slíkar verur sjeu um-
hverfis oss, og bundnar við jörðu.
Sú skoðun styrkist og töluvert við
myndir, sem náðust á Englandi á
ljósmyndaplötu fyrir fáum árum og
virtust vera af verum, sem ekki voru
í mannsmynd.

Pegar vart verður við skynverur,
mönnum líkar, þótt oftast sjeu þær

S K Ó L A B L A Ð

1. tbl. Reykjavíkur almenna Mentaskóla 5. des. 1925 I. árg.

F O R M A L S O R Ð

Pví er blað þetta til orðið, að þörf hefir þótt á, að til væri eitt-hvert það band, er tengt gæti þá saman, sem eru innan skólans. Hefir nú um hríð ekki verið neinn sá fjelagsskapur, er þetta markmið hefði, en margir hinsvegar saknað þess sam-hugar og þeirrar viðkynningar, er með skólasystkinum á að ríkja. Blaðstofnun álíttum vjer heppilega til þess að vinna að markmiði þessu, og þó eigi þurfa að draga krafta frá fjelögum þeim, er fyrir eru. En auk þess ætti blaðið að gefa nokkra mynd af skólalífinu og hugsjónum þeim, er í skóla bærast, og það vildum vjer einnig láta sjást, að þau merki, sem upp eru tekin, muni eigi skjótt niður feld.

Og með þeirri von útgefenda, að blaðið vinni sjer hylfi bæði kennara og nemenda, er því hleypt af stokkum.

Útgefendurnir.

T A K M A R K I Ð

Enginn salur skóla vors rúmar alla nemendur hans - nema svo þjett sje skipað, að enginn njóti sín.

Afleiðingar þessa eru sýnilega þær, að nemendahópurinn klofnar, nemendur verða viðskila við fjelaga sína og skólans. Úr þessum "húsnaðisvandræðum" vill blað þetta bæta. Það vill sagna öllum nemendum undir eitt merki eitt þak.

Stofnendur blaðsins og útgefendur hugsa djarft og horfa hátt, en eg veit að vilji þeirra er sterkur og mikil geta þeirra og eg treysti á styrk allra nemenda skólans og kennara hans og trúi því þessvegna, að

blaðið nái tilgangi sínum, sem er sá að "safna" nemendum saman, auka sam-hug með þeim og vera boðberi hugsana þeirra og hugsjóna.

Ennfremur:

að efla samvinnu milli stjórnar og kennara skólans annarsvegar og nemenda hinsvegar, um öll þau mál, er varða heill skólans og nemenda hans.

Glæstar vonir og góðspár fylgja þessu blaði úr garði. En vonirnar allar verða að engu og góðsparnar að marklausu hjali, ef nemendur og kennrar taka nú eigi höndum saman og hlúa að þessum veika vísi, svo að hann króknar eigi í kulda og kæruleysi eða tærist upp af næringar-skorti.

Tökum nú allir saman höndum, nemendur og kennrar, og mun þá fyrsti útkomudagur "Skólablaðsins", er tímar líða, verða talinn með merkisdögnum í sögu þessa skóla.

Lúðvíg Guðmundsson.

1 9 3 0

Það mun ekki vera úr vegi, að vekja í þessu blaði mál sá afmæl-ishátið þeirri, sem verða á hjer 1930. Er það ekki nema sjálfsgagt, að skólapiltar gefi því máli nokkurn gaum, því að um það leytí verða margir þeir, sem nú eru í skóla, komnir á það'rek, að búast má við því af þeim, að þeir leggi ef til vill nokkurn skerf til þess, að hátiðin geti farið vel fram. En það ætti að vera hverjum manni ljóst, að láta ekki sitt eftir liggja, ef hann gæti þar eitthvað af mörkum látið.

Það hefur verið bent á það stundum,

BIBLIOGRAPHIA UNIVERSITATIS ISLANDIAE

**SKRÁ UM RIT
HÁSKÓLAKENNARA
1911—1940**

FYLGIR
ÁRBÓK HÁSKÓLA ÍSLANDS
1939—1940

GEFIN ÚT 17. JÚNÍ 1940

REYKJAVÍK — RÍKISPRENTSMIÐJAN GUTENBERG — MCMXL

BIBLIOGRAPHIA UNIVERSITATIS ISLANDIAE

**SKRÁ UM RIT
HÁSKÓLAKENNARA
1940—1946**

FYLGIR
ÁRBÓK HÁSKÓLA ÍSLANDS
1946—1947

REYKJAVÍK — RÍKISPRENTSMIÐJAN GUTENBERG — MCMXLVIII

BIBLIOGRAPHIA UNIVERSITATIS ISLANDIAE

**SKRÁ UM RIT
HÁSKÓLAKENNARA
OG ANNARRA STARFSMANNA HÁSKÓLANS
OG HÁSKÓLASTOFNANA
1952 - 1960**

**FYLGIR
ÁRBÓK HÁSKÓLA ÍSLANDS
1960—61**

REYKJAVÍK — H.F. LEIFTUR PRENTAÐI — MCMLXI

BIBLIOGRAPHIA UNIVERSITATIS ISLANDIAE

**SKRÁ UM RIT
HÁSKÓLAKENNARA
1947 – 1951**

**FYLGIR
ÁRBÓK HÁSKÓLA ÍSLANDS
1951—1952**

REYKJAVÍK — H.F. LEIFTUR PRENTAÐI — MCMLII